

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษา
หมู่บ้านห้วยโป่งผาลาด อำเภอเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน ภูสวัสด์ สุขเลี้ยง

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร. มนัส สุวรรณ	ประธานกรรมการ
อาจารย์ อนัญญา รัตน์ประเสริฐ	กรรมการ
อาจารย์ เบ็ญจวรรณ บุญใจเพชร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงคุณค่าความสำคัญ วิถีชีวิต บริบทชุมชน วัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณี พิธีกรรม ของชุมชนบ้านห้วยโป่งผาลาด (ชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอดำ) ที่สืบทอดกันมา และเพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของบ้านห้วยโป่งผาลาดให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางพิธีกรรม ผู้อาวุโส เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่โครงการหลวงบ้านห้วยโป่งผาลาด โดยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา ซึ่งอาศัยการสัมภาษณ์ การสำรวจ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่และประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ ของชุมชนบ้านห้วยโป่งผาลาด พบว่า วัฒนธรรมเฉพาะของชาวเขาชนเผ่ามูเซอดำยังคงสืบทอดวัฒนธรรมการแต่งกาย โดยผู้ชายแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำทั้งหมด ผู้หญิงสวมชุดสีดำยาวตกแต่งด้วยผ้าสีขาวยที่บริเวณแขนและสาบเสื้อ และมีการสืบทอดงานประเพณีปีใหม่ที่เรียกว่า “เขาะจาเว” ซึ่งตรงกับช่วงระยะเวลา

ตรุษจีน มีการหยุดงานกินเลี้ยง เต็มว่า รื่นเริงสนุกสนานที่เรียกว่า "เดินจะคึก" รวมทั้งพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันเป็นประจำทุกเดือนในรอบปี อันเกี่ยวเนื่องกับวิถีการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ตลอดจนการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อต่าง ๆ อาทิเช่น พิธีบูชาเทพเจ้า "ก๊อซา" ซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ให้ความคุ้มครองปกป้องรักษาดูแลความทุกข์สุข พิธีไหว้ผีประจำทิศ เพื่อบอกกล่าวขอร้องให้มีความเสียหายแก่พืชผลและพิธีกินข้าวใหม่ "การกินวอ" เป็นพิธีจัดขึ้นก่อนที่จะมีการเก็บเกี่ยวข้าวนำมาเก็บไว้ในยุ้งฉาง

ชาวมูเซอมีความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตและการทำมาหากิน สิ่งเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดบอกกล่าวกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทุกคนจะต้องจำใส่ใจว่าสิ่งใดที่ควรปฏิบัติและสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ สิ่งไหนที่ถือว่าเป็นสาเหตุของเภทภัย นำความเดือดร้อนมาให้จะต้องละเว้นไม่ปฏิบัติ ครอบครัวยุคใหม่ที่ขยันทำมาหากิน ประพฤติปฏิบัติตามจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัด จะได้รับความเชื่อถือและยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อนบ้านดังคำสอนของผู้เฒ่าแก่ชาวมูเซอที่ว่า "อย่าดูที่เขากิน อย่าดูที่เขามี และอย่าดูที่เขาสวมใส่ แต่จงดูที่เขาทำ"

นอกเหนือจากนี้ยังพบว่า บ้านห้วยโป่งผาลาดมีศักยภาพในด้านคุณค่าทางการศึกษา ความปลอดภัย สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และมีศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาทางการท่องเที่ยว แต่ศักยภาพในด้านความพร้อมของบุคลากรควรมีการปรับปรุง นอกจากนี้ต้องมีการเพิ่มเติมศักยภาพทางด้านสาธารณูปโภคขั้นสูงในสิ่งต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าที่ระลึก ห้องสุขาสำหรับนักท่องเที่ยว และศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว

Independent Study Title	The Development of Cultural Tourism Resource : A Case Study of Huai Pong Pha Laad Village, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province		
Author	Pusawasdi Sukliang		
M.A.	Tourism Industry Management		
Examining Committee	Prof. Dr. Manat	Suwan	Chairman
	Lect. Ananya	Ratanaprasert	Member
	Lect. Benjawan	Boonjaipech	Member

ABSTRACT

The objective of this study was to find out the value of the way of life, contact with outside communities, culture, beliefs, living conditions and festivals , including ritual rites ,of Huai Pong Pha Laad villagers (Black Lahu hilltribes). This way of life has been practiced since ancestral time. The study also examines ways to increase the potentiality of the village to become a cultural tourism resource.

The sample was a community leader, ritual rites leader, senior citizens, administrative sub-district officers, and the Royal Project officers stationed at Huai Pong Pha Laad village. Two collect data, the research methods used were interviews, surveys, observation and participation.

The results of the study of the way of life, culture, belief, and ritual rites, found that the specific culture practiced by the Black Lahu nowadays consisted of a number of elements. Men and women both wear black costumes, but the women's costumes have

white stripes on the sleeves and the edges of their shirt. A New Year festival called "Khor Ja Ve" is held at the same times as Chinese New Year. The festival consists of feasts, and dances called "Ten Ja Khok". Furthermore, there are ritual rites practiced monthly throughout the year, based on beliefs such as sacrifices to God named "Kuosa", who the villagers believe watch over their health and sicknesses, and all aspects of their life. Prayers are said to the direction spirits so that they won't cause damage to their crops. There is a festival for new rice called "Kin Wor" which is held before the rice is harvested and stored.

The Back Lahu hilltribes' culture and festivals relating to their way of life and work have been practiced since ancestral times. The practices have been passed on to each generation. A family that strictly follows the traditional culture is highly respected and praised as a model. There is an old saying of Lahu elders. " don't look what people eat, don't look what people own, don't look what people wear, but look what people do".

Concerning the potentiality of the culture as a resource for tourism in Huai Pong Pha Laad village, the study found that there is a potential for tourist's education and safety. Infrastructure can be created to serve tourism. However, there should be development of the personnel that will interact with the tourists, and a higher level of public utilities, such as restaurants, gift shops, toilets, and information center for tourists.